Fun Yener Zayt Lid

by Rokhl Korn (1898 Galicia – 1982 Montreal)

Fun yener zayt lid iz a sod[1] faran
Un in sod iz a hoyz mit a shtroyenem dakh—
Es shteyen dray sosnes[2] un shvaygn zikh oys,
Dray *shomrim* oyf shtendiker vakh.

Fun yener zayt lid iz a foygl faran,
A foygl broyn-gel mit a roytlekher brust,
Er kumt dort tzu fliyen yedn vinter af s'nay
Un hengt, vi a knosp[3] oyf dem naketn kust[4].

Fun yener zayt lid iz a stezshke[5] faran,
Azoy shmol un sharf, vi der din-dinster shnit,
Un emetz, vos hot zikh farblondzshet in tzayt,
Geyt dort um mit shtile un borvese[6] trit.

Fun yener zayt lid kenen vunder geshen
Nokh haynt, in a tog, vos iz *khmarne*[7] un gro,
Ven er *doyfkt*[8] arayn in dem gloz fun der shoyb[9]
Di tzefiberte benkshaft fun a vundiker[10] *shoh.*

Fun yener zayt lid ken mayn mame aroys,
Un shteyn af der shvel[11] a vayle fartrakht
Un mikh rufn aheym, vi a mol, vi a mol:
—Genug zikh geshpilt shoyn, du zest nisht?
S'iz nakht.

פון יענער זײַט ליד איז אַ סאָד פאַראַן
און אין סאָד איז אַ הויז מיט אַ שטריעמען דאַך-
עס שטייען דרײַ סאָסנעס און שווײַגן זיך אויס
דריַ שומרים אויף שטענדיקער וואַך.

פון יענער זײַט ליד איז אַ פויגל פאַראַן,
אַ פויגל ברוין-געל מיט אַ רויטלעכער ברוסט,
ער קומט דאָרט צו פליִען יעדן ווינטער אויף ס'ניַ
און הענגט, ווי אַ קנאָספ אויף דעם נאַקעטן קוסט.

פון יענער זײַט ליד איז אַ סטעזשקע פאַראַן,
אזוי שמאָל און שאַרף, ווי דער דין-דינסטער שניט,
און עמעץ, וואָס האָט זיך פאַרבלאָנדזשעט אין צײַט,
גייט דאָרט אום מיט שטילע און באָרווסע טריט.

פון יענער זײַט ליד קענען וווּנדער געשען
נאָך היַינט, אין אַ טאָג, וואָס איז כמאַרנע און גראָ,
ווען ער דופקט אַרײַן אין דעם גלאָז פון דער שויב
די צעפיבערטע בענקשאַפט פון אַ וווּנדיקער שעה.

פון יענער זײַט ליד קען מײַן מאַמע אַרויס,
און שטיין אויף דער שוועל אַ ווײַלע פאַרטראַכט
און מיך רופן אַהיים, ווי אַ מאָל, ווי אַ מאָל:
-גענוג זיך גשפּילט שוין, דו זעסט נישט?
ס'איז נאַכט.

Got Redt Nisht Mer

by Yankev Friedman (1910 Galicia – 1972 Israel)

גאָט רעדט נישט מער
ווי אין די טעג פון חומש,
ער שטראַלט נישט אויף אין פּייער-וואָלקן
איבער אונדזער דאַך.
אָדם און חוה אַנטרינען זענען אין גאָרטן-טיף
פון גאָטס אַנטפּלעקטער מראה,
און מיר -- לויפן זוכן אים
אין טונקל פון אַ פּאַרמאַכטער קנאָספּ . . .

באָרוועסע טריט פון מלאכים
קושן נישט מער אונדזער שוועל
ווי אין די טעג פון אָבות.
נאָר אונדזער בענקעניש ווייַנט
נאָך זייערע בלויע פליגל,
וואָס שווימען ווי דערטראָנקענע לבנות
איבער אַלע טיַיכן פון דער וועלט . . .

חצות טוליען מיר די אויערן צום שלאָפנדיקן גראָז,
צו אַ בוימבלאַט, צו דער הויט פון יונגע פּירות:
מיר זוכן גאָטס שמעקנדיק שוויַיגן און פּרווון עס טיַיטשן
מיטן שאָטן פון ערב-ליד . . .

די אָבות געהערט האָבן גאָטס רייד,
און מיר דיכטן פּאַרהוילענע לידער
צו פּאַרהילן אונדזער נאַקעטע בענקשאַפט נאָך גאָטס אָטעם,
וואָס איז שטילער ווי דער דעך פון געשטערן
איבער שלאָפנדיקע אָזערעס, ווינטערציַיט.

ווינט אונדזער עלנט און דאָס געוויין
איז טונקל-בלאָ,
ווי דער שאָטן פון אַ טויטן פויגל
איבערן וויַסן שניי פון אַ געשטאָרבענעם וואַלד.

גאָט רעדט נישט מער
ער איז מיד, קלוג און אַלט:
גאָט גלייבט נישט מער
אין געטלעכקייט פון ווערטער . . .

Got redt nisht mer
Vi in di teg fun *chumesh,*
Er shtralt[12] nisht uf in fayer-volkn
Iber undzer dakh.
Odem un Chaveh antrinen[13] zenen in gortn-tif
Fun Gots antplekter *mareh*[14].
Un mir — loyfn zukhn im
In tunkl fun a farmakhter knosp . . .

Borvese trit fun *malokhim*
Kushn nisht mer undzer shvel
Vi in di teg fun *oves.*
Nor undzer benkenish veynt
Nokh zeyere bloye fligl,
Vos shvimen vi dertronkene *levones*[15]
Iber ale taykhn fun der velt . . .

Chatzos tulyen[16] mir di oyern tzum shlofndikn groz,
Tzu a boymblat, tzu der hoyt fun yunge *peyres*:[17]
Mir zukhn Gots shmekndik shvaygn un pruvn[18] es taytshn
Mitn shotn fun *erev*-lid.

Di *oves* gehert hobn Gots reyd,
Un mir dikhtn[19] farhoylene lider
Tzu farhiln undzer nakete benkshaft nokh Gots otem[20],
Vos iz shtiler vi der dekh[21] fun geshtern
Iber shlofndike ozeres[22], vintertzayt.

Veynt undzer elnt[23] un dos geveyn
Iz tunkl-blo,
Vi der shotn fun a toytn foygl
Ibern vaysn shney fun a geshtorbenem vald.

Got redt nisht mer
Er iz mid, klug un alt:
Got gleybt nisht mer
In getlekhkeyt[24] fun verter . . .

Endnotes

[1] Sod – orchard
[2] Sosne – pine tree
[3] Knosp – flower bud
[4] Kust – bush
[5] Stezshke – lane
[6] Borvese – barefoot
[7] Khmarne – cloudy
[8] Doyfekn – pulse, tap, rap on (Hebrew *dofek*)
[9] Shoyb – windowpane
[10] Vundik – wounded
[11] Shvel – threshhold
[12] Shtraln – to radiate
[13] Antrinen – to run in
[14] Antplekt – revealed; Mareh – visage (Heb.)
[15] Dertronkn – drunk, intoxicated; Levones – moons (Heb. *levanot*)
[16] Chatzos – midnight (Heb. *chatzot*); tulyen – to press close
[17] Hoyt – skin; peyres – fruits (Heb. *peyrot*)
[18] Pruvn – to try
[19] Dikhtn – to write, specifically poetry; farhoyln – hidden, from farhiln, “to hide”
[20] Otem – breath
[21] Dekh – breath, particularly hard breath or gasping
[22] Ozer – lake
[23] Elnt – loneliness, desolation
[24] Getlekhkayt – godliness, divinity